

Verksamheten i Europeiska unionen under 2003 (skr. 2003/04:60)

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet har den 1 april 2004 beslutat att ge EU-nämnden tillfälle att yttra sig över regeringens skrivelse 2003/04:60 Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen under 2003.

EU-nämnden behandlar i detta yttrande – liksom i tidigare års yttranden – dels vissa övergripande frågor som gäller skrivelsens innehåll och regeringens samråd med riksdagen, dels vissa av de frågor som redovisas i skrivelsen och som nämnden velat särskilt uppmärksamma.

Regeringens skrivelse

I skrivelsen om verksamheten i Europeiska unionen under 2003 behandlas Europeiska unionens övergripande utveckling (del 1), unionens förbindelser med omvärlden (del 2), ekonomiska och finansiella frågor (del 3) och rättsliga och inrikes frågor (del 4). Vidare behandlas unionens övriga politikområden (del 5–10). Slutligen redogörs för unionens institutioner m.m. (del 11).

EU-nämnden

Allmänna synpunkter på innehållet i skrivelsen

Enligt 10 kap. 6 § regeringsformen skall regeringen fortlöpande informera riksdagen och samråda med organ som utses av riksdagen om vad som sker inom ramen för samarbetet i Europeiska unionen. Enligt 10 kap. 1 § riksdagsordningen skall regeringen varje år till riksdagen lämna en skrivelse med berättelse över verksamheten i Europeiska unionen. Regeringen skall dessutom redovisa sitt agerande i EU för riksdagen. Den första skrivelsen lämnades

i mars 1996, och detta är således den nionde skrivelsen som lämnas till riksdagen.

EU-nämnden bereddes tillfälle att yttra sig över skrivelsen för första gången våren 1999 och har därefter yttrat sig över varje års skrivelse. Det kan konstateras att skrivelsens utformning och innehåll har utvecklats väsentligt och att den utgör en mycket värdefull översikt över EU:s hela verksamhet. Den utgör också en bekräftelse på att regeringen har fullgjort sin informations- och samrådsskyldighet visavi riksdagen. Alla viktiga sakfrågor som tas upp i skrivelsen har behandlats av EU-nämnden. Många frågor som behandlas i skrivelsen är också aktuella under flera år framöver, vilket medför att skrivelsen är ett viktigt verktyg i riksdagens löpande arbete med EU-frågorna.

I likhet med förra årets skrivelse har vissa bilagor som fanns i tidigare skrivelser ersatts av en lista över Internetadresser. Liksom tidigare anser nämnden att detta till största delen är motiverat. En mängd information kan nu återfinnas på Internet. På GUSP-området och på området för rättsliga och inrikes frågor går det att via Internet hitta förteckningar över antagna beslut. På gemenskapspolitikens område konstaterade nämnden dock förra året att det krävs att en sökfunktion utnyttjas och ansåg att – på samma sätt som i tidigare skrivelser – en bilaga över viktigare förordningar, direktiv och beslut (dvs. bindande rättsakter) antagna under verksamhetsåret, liksom uppgift om grönböcker och vitböcker beslutade av kommissionen under året, borde finnas i skrivelsen. I den nu aktuella skrivelsen finns dock inga sådana uppgifter. Ett alternativ till sådana bilagor kan vara att i stället hänvisa till Europeiska kommissionens årliga allmänna rapport om EU:s verksamhet som kommissionen i enlighet med artikel 212 i EG-fördraget offentliggör varje år senast en månad före öppnandet av Europaparlamentets session. I denna allmänna rapport – som finns tillgänglig på Internet – finns uppgifter om beslut inom ramen för GUSP och tabeller med uppgifter om rättsakter och internationella avtal. Likaså finns uppgifter om grön- och vitböcker utgivna under verksamhetsåret.

EU-nämnden konstaterade i samband med förra årets skrivelse att det vore värdefullt om uppgifter om hur Sverige röstat i rådet redovisades inte bara i den löpande texten utan också samlat på ett ställe i skrivelsen så att riksdagen kan få en komplett och översiktlig bild av hur regeringen har agerat i EU i detta avseende. Någon sådan redovisning kan dock inte återfinnas i årets skrivelse. Det vore således värdefullt om nästa års skrivelse innehåller en samlad redovisning för de fall där Sverige i rådet röstat nej eller avstått från att rösta.

EU-nämnden har tidigare framhållit att det i skrivelsen bör redovisas i vilka fall som regeringen har mottagit yttrande från fackutskott till EU-nämnden och hur regeringen agerat eller avser att agera med anledning av ett sådant yttrande. Under år 2003 erhöll EU-nämnden ett sådant yttrande från trafikutskottet (2002/03:TU6y) angående förslag om inrättande av en europeisk nät- och informationssäkerhetsbyrå. EU-nämnden, som vid flera tillfällen behandlat detta ärende, beslöt den 3 juni 2003 att ansluta sig till yttrandet och

överlämna det till regeringen för beaktande i den fortsatta processen beträffande förslaget. EU-nämnden behandlade också ärendet vid ytterligare tillfällen inför slutförhandlingarna. I skrivelsen nämns inte att regeringen har mottagit yttrandet (se avsnitt 35.2).

Den övergripande utvecklingen i Europeiska unionen (del 1)

I skrivelsen redogörs i denna del bl.a. för regeringens information till och samråd med riksdagen. Av redogörelsen framgår, som nämnden också inledningsvis konstaterat, att regeringen har fullgjort sin informationsskyldighet bl.a. genom att överlämna faktrapomemior om betydelsefulla förslag från kommissionen och att regeringen har samrått med EU-nämnden om den svenska ståndpunkten dels inför beslut som regeringen bedömt som betydelsefulla, dels i andra frågor som nämnden bestämt. Vidare sägs att information till fackutskotten om arbetet inom EU:s olika politikområden har lämnats fortlöpande under året. Det skriftliga underlag som regeringen överlämnat finns, som påpekas i skrivelsen, på riksdagens webbplats där också kallelser och föredragningslistor till EU-nämndens sammanträden finns liksom stenoграфiska uppteckningar från nämndens överläggningar med regeringen.

Därutöver vill nämnden framhålla att nämnden även fått information om Sveriges uppdaterade konvergensprogram samt att regeringen har samrått med EU-nämnden inför vissa informella ministermöten – förutom inför det s.k. Gymnichmötet med utrikesministrarna, informella Ekofinmöten och det informella ministermötet om EU:s regionalpolitik efter 2006.

Regeringen redovisar vidare i denna del (avsnitt 2) resultaten av Europeiska rådets möten under året. Europeiska rådet, som inte är en institution i fördragets mening, har utvecklats till ett av unionens viktigaste organ. I regeringskonferensen om ett nytt konstitutionellt fördrag för EU har föreslagits att Europeiska rådet skall vara en institution och kunna fatta vissa formella beslut. Den i riksdagsordningen reglerade formella samrådsskyldigheten gentemot riksdagen gäller beslut som fattas av Europeiska unionens råd (ministerrådet), men enligt av riksdagen fastställd praxis har regeringen också samrått med EU-nämnden inför Europeiska rådets möten. Eftersom samrådet inför Europeiska rådets möten inte regleras i riksdagsordningen har EU-nämnden under året kunnat påbörja en försöksverksamhet med offentliga sammanträden inför Europeiska rådets möten. Detta har, sett från EU-nämndens synpunkt, slagit väl ut och EU-nämnden har också haft offentligt samråd inför Europeiska rådets vårmöte 2004. För att det skall bli möjligt att helt eller delvis hålla öppna sammanträden med EU-nämnden inför ministerrådets möten krävs däremot en ändring av riksdagsordningen som för närvarande föreskriver att sådana sammanträden skall ske inom stängda dörrar. För att kunna främja öppenhet och kunskap beträffande Sveriges EU-politik skulle EU-nämnden välkomna en sådan ändring i riksdagsordningen.

EU-nämnden har liksom under tidigare år ägnat stor uppmärksamhet åt frågan om EU:s utvidgning. EU-nämnden har följt processen med folkomröstningar och ratifikationerna av anslutningsfördraget samt kommissionens

återkommande översynsrapporter. Förhandlingarna med Bulgarien och Rumänien samt utvecklingen i Turkiet har ägnats stort intresse. Vidare har EU-nämnden fäst stor vikt vid den utvidgade unionens förbindelser med grannländerna: frågan om ”Ett utvidgat Europa – Nytt grannskap” (Wider Europe Neighbourhood). Denna fråga har behandlats ett flertal gånger i nämnden och regeringen har också ansett frågan angelägen. I årsboken har emellertid ”Wider Europe” fått mycket litet utrymme; det nämns bara mycket kortfattat på några ställen, och ger inte någon närmare information om vad som inryms i detta begrepp.

Tillsammans med övrig information som lämnats i riksdagen om utvidgningsprocessen har regeringens samråd med EU-nämnden inneburit att huvuddragen i anslutningsfördraget, som undertecknades den 16 april 2003, varit väl kända. Detta har i sin tur möjliggjort en snabb och positiv behandling i riksdagen av propositionen om godkännande av fördraget.

I EU-nämndens besöksutbyte och övriga kontakter med kolleger i andra parlament i medlemsländerna och anslutningsländerna har utvidgningsfrågorna tidigare varit ett dominerande diskussionstema. Under år 2003 har ökande uppmärksamhet kommit att ägnas frågor om förhandlingarna om ett nytt konstitutionellt fördrag och om hur medlemsstaternas nationella parlament kan arbeta med EU-frågorna. Ofta har diskussionerna rört sig på ett mycket konkret, praktiskt plan och gällt bl.a. hur man i den svenska riksdagen utformat ett system för mandatgivning till regeringen och för kontroll och uppföljning av regeringens agerande i EU. Också frågor om den folkliga förankringen av EU-frågor liksom hur den framtida subsidiaritetskontrollen som konventet föreslagit skall kunna utformas är frågor som besökare från andra medlemsländers och anslutningsländers parlament ofta ställer.

Andra övergripande frågor som tas upp i denna del i skrivelsen och som EU-nämnden behandlat är det italienska ordförandeskapets tillväxtinitiativ med satsningar på infrastruktur (avsnitt 2.4). I EU-nämnden har på detta område framförts synpunkter om att miljöfrågorna bör beaktas liksom åtgärder för att effektivisera befintlig infrastruktur. Vidare nämns i skrivelsen de allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken samt EU:s sysselsättningsstrategi (avsnitt 4, se nedan).

I denna del nämns också den regeringskonferens som förbereddes av det s.k. konventet (avsnitt 6). Riksdagen har nära följt konventsarbetet genom de av riksdagsstyrelsen utsedda ledamöterna i konventet. EU-nämnden har följt och följer detta arbete bl.a. genom en särskild beredningsgrupp med företrädare för alla riksdagspartier. Under Europeiska rådets möte i december 2003 hade EU-nämnden extra sammanträden med telefonuppkoppling till förhandlingsdelegationen. Utrikesministern informerade nämnden fortlöpande om förhandlingsläget.

Som nämns i skrivelsen är utgångspunkten för regeringens förhandlingsarbete det mandat som givits genom riksdagens beslut med anledning av det sammansatta konstitutions- och utrikesutskottets betänkande om Europeiska konventet och EU:s framtidsfrågor (bet. 2003/04:KUU1). Som också fram-

hålls i skrivelsen kommer de fortsatta kompromisserna att behöva förankras hos riksdagens partier i de former för samråd som gäller. I det sammansatta utskottets nyss nämnda betänkande (s. 43) uttalades i detta sammanhang följande: "Genom samrådet i EU-nämnden ges riksdagen insyn i förhandlingsprocessen och regeringen skall där få accept för de olika vägval som kommer att behöva göras under förhandlingarna och som ibland kan komma att innebära avvikelser från de utgångspunkter som riksdagen godkänt."

EU:s förbindelser med omvärlden (del 2)

Under år 2003 har uppbyggnaden av EU:s säkerhets- och försvarspolitik fortsatt på grundval av tidigare fastlagda principer. Liksom under förra året har uppbyggnaden av både militär och civil kapacitet på området för krishantering stått i centrum. Regeringen har under året samrått med EU-nämnden om de olika krishanteringsinsatserna som ägt rum. EU-nämnden har också följt utvecklingen i Irak, bl.a. genom ett telefonsammanträde inför Europeiska rådets extrainkallade möte den 17 februari om situationen i Irak.

Regeringen har vidare samrått med EU-nämnden om sina ställningstaganden inom ramen för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken. Ministerrådet, och därmed EU-nämnden, har kontinuerligt följt utvecklingen i Irak, Mellanöstern och på västra Balkan. Vidare har bl.a. EU:s förbindelser med såväl Ryssland som de nya grannarna i öst (Vitryssland, Ukraina och Moldavien) behandlats vid flera tillfällen. En ofta återkommande fråga har varit återuppbyggnaden av Irak som har engagerat EU-nämnden mycket. I detta sammanhang har i EU-nämnden bl.a. framhållits FN:s ansvar och att enskilda länders egenintressen bör motverkas.

I skrivelsen tas frågor upp om EU:s arbete för att främja respekten för mänskliga rättigheter, bl.a. dialogmötena med Iran och Kina (avsnitt 7.7). I detta sammanhang kan nämnas att EU-nämnden nyligen diskuterat EU:s ståndpunkt inför innevarande års möte i FN:s kommission för mänskliga rättigheter och därvid uttalat sig för att Sverige bör verka för att EU tar initiativ till en särskild FN-resolution om Iran respektive Kina.

Mot bakgrund av Irakkonflikten har inom EU arbetats fram en säkerhetsstrategi för EU som antogs av Europeiska rådet i Bryssel i december 2003. EU-nämnden har vid flera tillfällen behandlat denna strategi, som beskrivs utförligt i skrivelsen (avsnitt 7). I nämnden har därvid nämnts bl.a. behovet av att komplettera strategin med konkreta aktionsplaner och det angelägna i att strategin tydligt behandlar även andra säkerhetsaspekter än de rent militära. Nämnden följer genomförandet av säkerhetsstrategin liksom strategin mot spridning av massförstörelsevapen som är en del av detta genomförande.

I skrivelsen redogörs kortfattat (avsnitt 7.5) för beslutet att inrätta en europeisk förmåge- och försvarsmaterielbyrå. Det kan förtjäna att uppmärksammas att frågor kring denna byrå diskuterats utförligt i EU-nämnden med statsministern (den 19 mars), med näringsministern (den 9 maj) och med försvarsministern vid två tillfällen (den 16 maj och den 14 november). EU-nämnden har därvid ställt sig tveksam till ett närmare samarbete om för-

svarsmaterieförfrågor men varit positiv till att byrån skall bygga på mellanstatlighet och frivillighet och ansett att dess organisation och funktion måste återspegla detta.

Kampen mot terrorism tas upp i skrivelsen i flera avsnitt (avsnitt 5.2, 7.12, 16.1.5, 16.4.3, 34.3.1). Som framhålls i skrivelsen spänner denna kamp över en mängd områden. EU-nämnden, som har överblick över alla dessa områden, har behandlat dessa frågor på såväl utrikespolitikens som transportpolitikens områden och också inom ramen för Ekofin och rättsliga och inrikes frågor. Frågorna har fått förnyad aktualitet genom bombdåden i Madrid den 11 mars 2004.

Även WTO-frågorna, som nämnden har diskuterat vid ett flertal tillfällen och därvid gett regeringen accept för sina ståndpunkter, spänner över flera områden, bl.a. jordbruksområdet, tjänstehandeln och immaterialrätten.

Ekonomiska och finansiella frågor (del 3)

Under denna rubrik behandlas i skrivelsen främst skattefrågor och frågor rörande EU:s budget. Det ekonomisk-politiska samarbetet och frågor om finansiella tjänster tas däremot upp i andra avsnitt.

De skattefrågor inom EU som främst stått i fokus för den politiska uppmärksamheten under 2003 rör liksom under förra året dels det s.k. skattepaketet, dels förslaget om ett direktiv som täcker beskattningen av samtliga energiprodukter. EU-nämnden har vid ett flertal tillfällen behandlat dessa förslag som bägge har antagits under året.

De finansiella frågorna behandlas i avsnittet om fri rörlighet för tjänster och kapital (avsnitt 28). En viktig fråga under 2002 var beslutet om en ny lagstiftningsprocess, den s.k. Lamfalussy-modellen, på värdepappersområdet. Under år 2003 har kommissionen lagt fram förslag om att förfarandet skall tillämpas även på bank- och försäkringsområdet. EU-nämnden kommenterade Lamfalussy-modellen i sitt yttrande över förra årets skrivelse och konstaterade bl.a. att förfarandet som innebär ett ökat inflytande för det s.k. kommittéväsendet innebär en svårighet för såväl Europaparlamentet som för nationella parlament. EU-nämnden framhöll i det sammanhanget att de nationella parlamentens arbete inför antagandet av nya rättsakter på EU-nivå i huvudsak inriktar sig på att styra och granska respektive regerings agerande i ministerrådet, medan man av både praktiska och andra skäl har svårare att följa eller påverka vad som sker inom ramen för kommittéväsendet.

Samarbetet i fråga om den ekonomiska politiken behandlas i skrivelsen under avsnittet om den ekonomiska och monetära unionen – EMU (avsnitt 4). Det kan påpekas att frågor inför och efter den svenska folkomröstningen den 14 september 2003 om införandet av euron är svenska, nationella frågor som inte behandlas i EU-nämnden.

Vad gäller de allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken har EU-nämnden under året diskuterat och gett synpunkter på innehållet i dessa. Senast i februari i år godkände nämnden ett utkast till rådsslutsatser om dessa riktlinjer. Nämnden har bl.a. välkomnat att riktlinjerna nu blir treåriga, och att

större vikt kommer att läggas vid uppföljning. Beträffande tillämpningen av stabilitets- och tillväxtpakten har nämnden stött regeringen i frågan om underskottsförfarandena mot Frankrike och Tyskland. Härutöver har i nämnden också diskuterats frågan om en mera flexibel tolkning av stabilitetspakten för länder som uppnått hållbarhet i de offentliga finanserna.

Rättsliga och inrikes frågor (del 4)

I skrivelsen redovisas på detta område bl.a. både tidigare beslutade rättsakter som är föremål för svenskt genomförande, under året antagna rättsakter, beslut om politiska överenskommelser samt tidigare och under året framlagda förslag som fortfarande förhandlas. Beträffande rambeslut sker regelmässigt det svenska genomförandet i två steg – först godkännandet av själva beslutet och vid en senare tidpunkt antagandet av den eventuella lagstiftning som krävs för att genomföra rambeslutet i Sverige. Som framhölls i EU-nämndens yttrande över förra årets skrivelse har det i nämnden, även om en majoritet har gett stöd åt regeringens ståndpunkter, samtidigt uttryckts oro över att konsekvenserna för det svenska rättssystemet av rambeslut kan vara svåra att överblicka.

Regeringen redogör i flera fall för när besluten beräknas vara genomförda i Sverige. Samtidigt skall framhållas att Europeiska rådets förklaring från mars 2004 om terroristbekämpning medför att tidsmarginalerna för genomförandet avsevärt minskats vad gäller flera av dessa beslut som Europeiska rådet nu uppmanar medlemsstaterna att ratificera eller genomföra senast under år 2004. Detta gäller t.ex. konventionen om ömsesidig rättshjälp i brottmål och rambeslutet om ömsesidigt erkännande och verkställighet av beslut om frysning av egendom som skall vara ratificerad respektive genomfört senast i december 2004. Vidare skall bl.a. rambeslutet om penningtvätt, identifiering m.m. vara genomfört senast i juni 2004.

I november i samband med återupptagandet av förhandlingarna om rambeslutet om olaglig narkotikahandel upprepade EU-nämnden sitt stöd för att även handel med små mängder av narkotika skall vara olaglig och beläggas med straff samt att alla medlemsländerna skall tillämpa reglerna efter att de antagits.

Frågor om asyl och invandring samt fri rörlighet för personer (avsnitt 17) har under året behandlats av EU-nämnden. EU-nämnden har ingående diskuterat minimidirektiven för familjeåterförening och för när medlemsländerna skall bevilja internationellt skydd (skyddsgrundsdirektivet). Nämnden har därvid framhållit vikten av att en lägsta normnivå etableras i flykting- och asylfrågor inför utvidgningen, men att nivån inte får bli hur låg som helst. Beträffande det brittiska initiativet att inrätta skyddszoner för asylsökande har nämnden instämt i regeringens kritik. Vad gäller gränskontroller har EU-nämnden tidigare, liksom regeringen, varit tveksam men välkomnat och ställt sig bakom inrättandet av en byrå för den yttre kontrollen (gränsförvaltningsbyrå) under förutsättning att det inte hindrar det nationella självbestämmandet och att finansieringen sköts inom befintliga ramar. Inrättandet av denna byrå

har också fått aktualitet efter bombdåden i Madrid i mars 2004, och förordningen om denna byrå skall enligt Europeiska rådets förklaring från mars 2004 vara i kraft den 1 januari 2005, dvs. samma datum som nämns i skrivelsen (avsnitt 16.4.4).

Sysselsättning och socialpolitik m.m. (del 5)

I skrivelsen redogörs för arbetet med den s.k. Lissabonstrategin och de årliga sysselsättningsriktlinjerna. EU-nämnden har givetvis varit involverad i detta arbete och också informerats om den svenska handlingsplanen för sysselsättning som överlämnats till kommissionen och rådet i oktober 2003. I samband med att EU-nämnden i mars ställde sig bakom rådets beslut att inrätta ett socialt trepartstoppmöte för att stärka den sociala dialogen förde nämnden också en principiell diskussion om för- och nackdelar med att bjuda in arbetsmarknadens parter att delta i beslutsprocessen på EU-nivå.

I övrigt behandlas i sysselsättningsrådet en rad områden som också har anknytning till frågor som behandlas i andra rådskonstellationer. Det gäller bl.a. Lissabonstrategin, frågor om invandring, integration och sysselsättning, tobak, narkotika och konsumentfrågor. Detta förhållande belyser behovet av en samordnad syn på de frågor som behandlas i EU:s olika ministerrådssammansättningar och i Europeiska rådet.

Konkurrenskraftsfrågor m.m. (del 6)

I detta avsnitt behandlas frågor på en rad olika områden. Ambitionen med inrättandet av konkurrenskraftsrådet är, som sägs i skrivelsen, att uppnå en integrering av inre marknads-, industri-, forsknings- och turismfrågor i syfte att bidra till att uppnå Lissabonmålen. Liksom på andra områden kan konstateras att frågorna har anknytning till frågor som behandlas i andra ministerrådskonstellationer, bl.a. konsumentfrågor, läkemedelsfrågor, forskningsfrågor inklusive stamcellsfrågor och frågor om fri rörlighet för personer. Detta belyser ytterligare vad som nyss sagts om samordning av EU-frågorna.

Beträffande förlängningen av stödet till den europeiska varvsindustrin kan framhållas att EU-nämnden i mars 2004 i enlighet med regeringens ståndpunkt har avvisat den förlängning av stödordningen som nämns i skrivelsen.

Jordbruk och fiske (del 8)

Liksom under 2002 har under föregående år halvtidsöversynen av den gemensamma jordbrukspolitikens varit ett viktigt tema vid jordbruksministerns samråd med EU-nämnden. EU-nämnden ställde sig i september bakom förslagen till rättsakter vad gäller de olika elementen i den gemensamma jordbrukspolitik. EU-nämnden diskuterade också i det sammanhanget reformen av marknadsordningarna för bomull, olivolja och tobak och välkomnade en inriktning mot frikopplade stöd även inom dessa sektorer och att regeringen avsåg att verka för en snabb reform av tobaksstödet. I mars 2004 har EU-

nämnden gett regeringen stöd för att acceptera en kompromiss som innebär full frikoppling av tobaksstödet. Samtidigt slog EU-nämnden fast att Sverige skulle deklarerat sitt principiella motstånd mot tobaksstödet genom en röstförklaring till rådets beslut.

Den gemensamma fiskeripolitiken behandlas i skrivelsen (avsnitt 38). Bland annat sägs att viktigt för Sverige är att tillämpning av försiktighetsprincipen och ekosystemansatsen skall utgöra grunden för besluten, vilket innebär bl.a. användning av vetenskapligt bestämda biologiska gränsvärden. I detta sammanhang kan nämnas att EU-nämnden inför jordbruks- och fiskerådets möte i oktober var enig om att den vetenskapliga rådgivningen för fiskeripolitiken behöver förbättras och att den bör präglas av ökad öppenhet och ske i samarbete med fiskerinäringen.

Miljö (del 9)

På miljöområdet har EU-nämnden särskilt uppmärksammat strategin för hållbar utveckling som antogs under det svenska ordförandeskapet och miljödimensionen i Lissabonstrategin, miljöskadedirektivet och kemikalielagstiftningen samt uppföljningen av Kyotoprotokollet. Beträffande miljöskadedirektivet anges i skrivelsen att Sverige agerat aktivt i förhandlingarna för ett större ansvarstagande hos verksamhetsutövarna. EU-nämnden hade inför den politiska överenskommelsen i juni framhållit bl.a. att Sverige skulle ställa sådana krav och att möjligheten till undantag måste begränsas för att direktivet skall bli verkningsfullt. I EU-nämnden har också ingående diskuterats förhandlingarna om förslaget till ett direktiv om sammanlänkning av Kyoto-protokollets flexibla mekanismer. I nämnden har i detta sammanhang framkommit synpunkten att direktivet kunde innebära en risk för att nationella åtaganden om utsläppsminskningar blir svårare att uppfylla.

EU:s institutioner m.m. (del 11)

I detta avsnitt redogörs bl.a. för institutionernas och olika organs verksamhet, öppenhet och insyn, personalpolitik i EU:s institutioner samt svenska språket och regelförenkling. Vidare redogörs för s.k. överträdelseärenden.

När det gäller rådets arbetsformer anges i skrivelsen att rådet inför utvidgningen har beslutat att införliva en uppförandekod i sin arbetsordning. I skrivelsen sägs att regeringen välkomnar rådets uppförandekod, men någon beskrivning av vad denna uppförandekod innebär lämnas inte. Nämnas kan att ordföranden i Folketingets EU-udvalg nyligen uppmärksammat ett antal tjänstemän i olika nationella parlament och i Europaparlamentet på att EU-udvalget diskuterat denna uppförandekod. Särskilt har EU-udvalget uppmärksammat bestämmelsen att ingen fråga skall placeras på rådets dagordning enbart för presentation från kommissionens eller en medlemsstats sida, om inte en debatt om nya väsentliga initiativ planeras. Den danske utrikesministern har lovat att förbereda ett förklarande papper om konsekvenserna av

de nya bestämmelserna, särskilt med hänsyn till de nationella parlamentens förhållanden.

I sitt yttrande över förra årets skrivelse välkomnade EU-nämnden det ökade samarbetet mellan ordförandeskapen liksom införandet av operativa och strategiska arbetsprogram. EU-nämnden framhöll i yttrandet att sådana arbetsprogram också underlättar för nationella parlament att följa och få inflytande i EU-arbetet. Nämnden framhöll också det angelägna i att regeringen för riksdagen redovisar och samråder om utformningen av sådana program. Vidare redovisade EU-nämnden vissa svårigheter förknippade med reformen om de nya rådssammansättningar. Denna reform har medfört att ett stort antal frågor av skiftande slag som sorterar under ett antal olika departement och statsråd behandlas på ett och samma rådsmöte. Nämnden framhöll i det sammanhanget att det är angeläget att det statsråd som svarar för aktuella sakfrågor också närvarar vid nämndens sammanträden. Nämnden kunde dessutom konstatera att rådsreformen inte medfört någon förändring i övrigt av beredningen av rådets möten med t.ex. längre tidsfrister för beredningen av frågorna, vilket inneburit svårigheter för nationella parlamentariker att hinna sätta sig in i frågorna. Någon förbättring härvidlag har inte skett under 2003.

När det gäller beredningen i EU-nämnden av de frågor som skall beslutas av ministerrådet vill nämnden framhålla vikten av att relevanta skriftliga underlag i form av utkast på svenska finns tillgängliga inför EU-nämndens sammanträden så att samrådet kan ske på ett meningsfullt sätt.

I avsnittet om Europaparlamentet tas frågan om förslaget till ledamotsstadga upp. Här kan nämnas att en majoritet i EU-nämnden i januari i år ställde sig bakom regeringens ståndpunkt att välkomna Europaparlamentets kompromissförslag med undantag av den föreslagna arvodesnivån som en enig EU-nämnd, liksom regeringen, ansåg vara alltför hög. För förslaget till ledamotsstadga fanns inte nödvändig kvalificerad majoritet varför förslaget inte kunde antas vid rådsmötet.

Beträffande öppenheten och insynen kan det konstateras att alltfler handlingar i rådsstrukturen blir tillgängliga inte minst på Internet. Vad gäller öppenhetsartikeln i ministerrådets arbetsordning, anser EU-nämnden liksom tidigare att denna bör utvidgas till att i princip omfatta inte bara rådets lagstiftande arbete och vissa debatter utan också rådets verksamhet i övrigt.

Angelägna frågor är också arbetet med regelförbättring och svenska språkets ställning. EU-nämnden vill, i likhet med vad som sagts i tidigare yttranden, återigen framhålla att översättning till svenska av dokument bör föreligga redan då ministerrådet avses fatta någon form av politiskt beslut i ärendet.

EU-nämnden värnar starkt om det svenska språkets ställning inom ramen för arbetet i EU, också när det gäller tolkning. Rådet har nu, när det gäller tolkning, inom ramen för stora delar av det egna arbetet, beslutat om en regim som bör kunna tillfredsställa rimligt ställda krav på kvalitet och tillgänglighet för samtliga språk. En del rationaliseringar och besparingar har kunnat göras, bl.a. med systemet Request and Pay för tolkning i vissa sammanhang. Samti-

digt bibehålls full tolkning på politisk nivå, vilket är väsentligt från demokratisk synpunkt. Även riksdagen och EU-nämnden arbetar inom sina områden för det svenska språkets ställning. Riksdagens ordförandekonferens fattade i slutet av år 2003 beslut om språkstöd för ledamöter i samband med officiella resor och besök. Huvudprincipen är att ingen ledamot skall behöva känna sig i underläge på grund av språkproblem. Det innebär att någon form av språkligt stöd, anpassat till behoven i varje enskilt fall, alltid skall finnas om någon ledamot anger behov av detta. På internationell politisk nivå, t.ex. i samband med COSAC-möten (*Conférence des organes spécialisés dans les affaires communautaires*, Konferensen för de särskilda organen för EU-frågor), skall tolkning alltid finnas. En förfrågan från det irländska ordförandeskapet för COSAC om minskad tolkservice inkom under året. I sitt svar, där förslaget inte accepterades, underströk nämndens förra ordförande särskilt att full tolkningstjänst är nödvändig, bl. a. för att ingen ledamot skall behöva känna sig handikappad på grund av bristande språkförståelse i internationella sammanhang.

I skrivelsen redovisas också s.k. överträdelseärenden och mål av svenskt intresse vid EG-domstolen och EG:s förstainstansrätt under år 2003. EU-nämnden vill här, liksom i anledning av förra årets skrivelse, framföra att det vore av intresse att som en jämförelse få information om antalet överträdelseärenden och fällande domar beträffande övriga medlemsländer. Beträffande fällande domar mot Sverige (inklusive mål om förhandsavgöranden) skulle det också vara värdefullt med en redogörelse i skrivelsen för vilka konsekvenser sådana domar har fått, t.ex. i form av förslag till ändring av nationell lagstiftning.

Stockholm den 14 april 2004

På EU-nämndens vägnar

Tommy Waidelich

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tommy Waidelich (s), Carl B Hamilton (fp), Sonia Karlsson (s), Göran Lennmarker (m), Joe Frans (s), Hillevi Larsson (s), Mats Odell (kd), Per Rosengren (v), Karin Granbom (fp), Margareta Andersson (c), Lennart Hedquist (m), Kenneth G Forslund (s), Anders Karlsson (s), Gunilla Carlsson i Tyresö (m), Sylvia Lindgren (s), Majléne Westerlund Panke (s), Gustav Fridolin (mp).

Innehållsförteckning

Regeringens skrivelse.....	1
EU-nämnden.....	1
Allmänna synpunkter på innehållet i skrivelsen	1
Den övergripande utvecklingen i Europeiska unionen (del 1).....	3
EU:s förbindelser med omvärlden (del 2).....	5
Ekonomiska och finansiella frågor (del 3).....	6
Rättsliga och inrikes frågor (del 4)	7
Sysselsättning och socialpolitik m.m. (del 5)	8
Konkurrenskraftsfrågor m.m. (del 6)	8
Jordbruk och fiske (del 8).....	8
Miljö (del 9).....	9
EU:s institutioner m.m. (del 11)	9